

Sprístupnili katakomby

História cirkvi je poprepletaná mnohými tajomstvami. Žaláre, kde mučili odporcov cirkevných dogiem inšpirovali nejedného spisovateľa. Príležitosť zažiť tajnú atmosféru najnovšie ponúka mesto Rím. Po 10 rokoch rekonštrukcie sa verejnosti otvárajú podzemné priestory pevnosti St. Angelo.

Základy pevnosti St. Angelo položili ešte v druhom storočí nášho letopočtu. Pôvodne slúžila ako pompézná hrobka pre rímskeho cisára Hadriána. Podzemné priestory využil v 16. storočí pápež Alexander VI. na uväznenie nepriateľov cirkvi najmä z radov intelektuálov,

teda umelcov, básnikov, ale aj údajných čarodejníkov.

Dafné, sprievodkyňa: „Najznámejšie miesto žalára je cela známeho renesančného umelca. Benvenuto Cellini bol uznávaný sochár, maliar, ale aj zlatník. Pokúsil sa aj o útek, ale chytili ho.“

Za stenami pápežovho žalára našla smrť aj mladučka Beatrice Cenci, ktorá zavraždila otca násilníka. Jej príbeh zvečnili vo svojich dielach spisovateľa svetového mena ako Dumas alebo Stendal.

Natália Babincová

TV Markíza, 19:00, 14.7.2007

Bývalú pápežskú temnicu môžu opäť navštevovať turisti

Bývalú pápežskú temnicu môžu opäť navštevovať turisti. Po 10 rokoch v Ríme sprístupnili obývané cely v pevnosti, ktorá dlhé roky slúžila stredovekým pápežom ako väzenie pre ich nepriateľov.

O hrôzostrašné nočné prehliadky žalára majú turisti veľký záujem. V podzemnej temnici v minulosti skončil ne jeden osvietenec, ktorý svojimi pokrokovými názormi podrýval autoritu pápežov. Väznili to najmä umelcov, básnikov a mágov. Neboli to obyčajní väzni.

TV JOJ, 19:30, 14.7.2007

Biskup Stolárik posvätil sochy svätých Cyrila a Metoda

Košický pomocný biskup Stanislav Stolárik počas návštevy farnosti Lubotín v Lipianskom dekanáte v rámci programu svätej omše posvätil sochy svätých Cyrila a Metoda.

Biskup Stolárik: „Je to dá sa povedať ešte ako by sila toho odkazu z Nitry, z Terchovej, ale aj z Levoče, keď sme počuli viaceré slová odkazujúce na duchovné dedičstvo svätých Cyrila a Metoda a zvlášť si spomínam aj na slová pána kardinála Tomka, Santa Maria Maggiore, počas návštevy Ad limina, keď nám pripomenul, že v mnohých aj okolitých krajinách sú uctievania svätých priam celonárodnou záležitosťou

a u nás oslavy svätých Cyrila a Metoda skôr takou jednorázovou záležitosťou, preto som rád, že som mohol tieto sochy posvätiť a dá sa povedať, že aj týmto spôsobom zdokumentovať, nech ten odkaz častejšieho uctievania svätých Cyrila a Metoda je prítomný a viditeľný aj v tejto farnosti.“

Rádio Lumen, 14.7.2007

Osem nových veľvyslancov

Prezident Ivan Gašparovič včera vymenoval ôsmich nových veľvyslancov. Poverovacie listiny si prevzali: Jozef Dravecký pri Svätej stolici, Vladimír Jakabčín v Turecku, Peter Kmec vo Švédsku, Ján Kuderjavý vo Francúzsku, Dagmar Repčková v Rumunsku, Anna Tureničová na Cypre, Ján Voderadský v Grécku a Peter Zsoldos v Egypte.

PETER DODEK

Šport, 17.7.2007

Krátko zo sveta

V Portugalsku uvoľnili potraty

LISABON. V Portugalsku včera začal platiť zákon povoľujúci interrupciu na žiadosť ženy do desiateho týždňa tehotenstva. Jeho naplneniu môže zabrániť odpor mnohých zdravotníkov, ktorí proti nemu majú v katolíckej krajine výhrady. Predchádzajúci zákon umožňoval ženy podstupujúce potrat odsúdiť na tri roky väzenia. (čtk)

Cirkev zaplatí obetiam zneužívania

LOS ANGELES. Rímskokatolícka arcidiecéza v Los Angeles chce riešiť obvinenia duchovných zo zneužívania vyplatením odškodného v sume 600 miliónov dolárov. Je to najvyššia suma, akú v podobnom prípade cirkvi vyplatila. Diecéza preto asi predá nehnuteľnosti. (čtk)

SME, 16.7.2007

Spomienka na Svorada

NITRA - Vďaku a úctu svätému Svoradovi, patrónovi starobylej Nitry i Nitrianskej diecézy, vzdali veriaci na slávnostnej svätej omši, ktorá sa dnes konala v Biskupskom katedrálom chráme svätého Emeráma Bazilike Minor na Nitrianskom hrade.

TASR, Plus jeden deň, 18.7.2007

Vatikánska knižnica - čaká ju rekonštrukcia

Dvere Vatikánskej knižnice sa od polovice júla pre verejnosť zatvoria. Čaká ju rekonštrukcia. Vyše päťstoročná inštitúcia patrí medzi najstaršie knižnice na svete. Jej unikátnu zbierku tvoria niekoľkostoročné knihy a rukopisy.

V 15. storočí, keď knižnicu zriadil pápež Mikuláš V. mala len 350 kníh. V súčasnosti je to viac ako milión a pol. Historická budova tento tlak nevydržala.

Z Ríma telefonuje Ľuboslav Hromják, študent Gregoriánskej univerzity v Ríme: „Vatikánska knižnica sa nachádza v budove Belvedere a vzhľadom na malý priestor došlo k dosť veľkému narušeniu statiky samotnej budovy.“

Denne vo Vatikánskej knižnici študuje asi 50 bádateľov.

Emília Hrabovec, členka Pápežského výboru pre historické vedy: „Je prístupná prakticky každému kvalifikovanému bádateľovi bez ohľadu na to akej je národnosti, alebo akého je vierovyznania.“

Knižnica ponúka jedinečné knihy a rukopisy už z desiateho storočia.

Emília Hrabovec: „Predovšetkým v oblasti historických, filologických vied, ale aj vied historicko-právnych alebo historickoteologických.“

Knižnicu sprístupnili pre verejnosť v 19. storočí. Jej súčasťou sú aj monumentá. Ide o rukopisy a listiny, ktoré bádatelia skúmali vo vatikánskom archíve a neskôr publikovali. V knižnici ich zoradili podľa krajín.

Eva Frimmová, Historický ústav SAV: „Žiaľ slovenské sú tam nie, pretože naši bádatelia dostali možnosť až v 90. rokoch, vtedy sa začína taký systematický výskum aj v archívoch a aj v knižnici.“

Vatikán plánuje opraviť knižnicu do troch rokov. Jej rekonštrukcia však neobmedzí prístup do archívu, ktorý je spolu s knižnicou pod jednou strechou. Vatikánsky archív totiž zostáva pre odborníkov otvorený.

Andrea Predajňová, STV, 15.7.2007

Kristus i Ria sobáši a chráni

Cristo Redentor, ako ho nazývajú v portugálčine, stojí na vrchole sedemstometrovej hory Corcovado a dohliada na životy obyvateľov Ria de Janeiro. Socha vysoká 38 metrov váži sedemsto ton. Jasný a odhodlaný pohľad Ježiša Krista zvyrazňuje herkulovské úsilie, ktoré museli ľudia vynaložiť, aby na vrchol hory vyniesli viac ako tisíc ton materiálu, potrebného na vztýčenie ikony kresťanstva v Južnej Amerike. Ani nie rok po tom, čo si vrcholní predstavitelia brazílskej cirkvi pripomenuli 75. výročie dokončenia jedného z najpôsobivejších monumentov kresťanskej viery, sa socha Krista Spasiteľa stala členom elitného klubu nových siedmich divov sveta. V celosvetovom hlasovaní o tom rozhodlo približne sto miliónov voličov.

Od idey k objatiu

Nápad postaviť na vrchu Corcovada sochu nevídaných rozmerov vznikol už okolo roku 1850. Katolícky kňaz Pedro Maria Boss vtedy požiadal španielsku princeznú Izabelu o finančné prostriedky na výstavbu náboženského monumentu. Izabela sa však myšlienkou príliš nezaoberala. Celý plán bol zmetený zo stola v roku 1889, keď sa Brazília stala republikou a platné zákony vyžadovali odlúčenie cirkvi od štátu. S druhým pokusom o oživenie myšlienky Vedra Bossa prišla arcidiecéza Ria de Janeiro v roku 1921, keď zorganizovala podujatie Semana do Monumente (Týždeň monumentu). Počas neho zbierala od brazílskych katolíkov dary na financovanie výstavby. Z rôznych návrhov na sochu vybrali podobizeň Krista Spasiteľa s otvoreným náručím. Stavbu monumentu viedol miestny inžinier Heitor da Silva Costa, pričom sochu navrhol Carlos Oswald a francúzsky sochár Paul Landowski. Da Silva rozhodol, že sochu zhotovia zo železobetónu namiesto ocele, lebo bol vhodnejší na stavbu v tvare kríža. Povrch sochy pokrýva mastenec, kto-

rý vybrali pre trvácnosť a jednoduché použitie. Do Brazílie ho dovezli zo švédskeho Malmö. Oficiálne socha Krista prvý raz objavla veriaciach 12. októbra 1931.

Originálny svätostánok

V súčasnosti sochu Krista Spasiteľa v Riu navštívi ročne viac ako 750-tisíc turistov. Z hrdej náboženskej ikony sa tak pozvoľna stala atrakcia, ktorú nevynechá nijaký návštevník rušnej metropoly. Zrejme aj preto brazílska cirkev minulý rok nechala vysvätiť sochu za rímskokatolícky svätostánok. V malej kaplnke pod sochou sa tak môžu konať svadobné obrady a krsty a slávny vrchol hory tak získal späť pôvodný náboženský charakter. Pri tejto príležitosti pápež Benedikt XVI. označil sochu Krista za strážny maják milosti a otcovskej ochrany. Zázrakom mechanizácie nemusia od roku 2003 návštevníci zdolať 220 schodov, ktoré viedli k monumentu. Náročný výstup bol často neprekonateľnou prekážkou najmä pre starších a ľudí s telesným postihnutím. K soche teraz vedie niekoľko výťahov a eskalátorov. Do hory sú však osadení veľmi umne a nenarúšajú pohľad na Krista, ktorého najmä miestni obyvatelia dôverne poznajú z každého uhla. Všetky technologické zlepšenia vrátane nočného osvetlenia sú skryté medzi stromami hrebeňa hory Corcovado. Na monumente sa od roku 1980, keď ho navštívil pápež Ján Pavol II., vykonalo aj množstvo inej, menej nápadnej práce. Zvieratá z blízkeho národného parku sochu prestali navštevovať odvtedy, čo tu funguje pravidelná upratovacia služba a nachádza sa tu viac odpadkových košov. A vďaka pravidelnému čisteniu si socha zachováva zelenkavý nádych, ktorý jej dáva obloženie z mastenca.

Miroslav Vajs
PRAVDA, 17.7.2007

Prezident Gašparovič odmieta snahy o rozdeľovanie krajiny

Prezident Ivan Gašparovič včera na neočakávanej tlačovej besede vyhlásil, že akékoľvek rozdeľovanie v štáte na etniká, rasy, či náboženstvá je neprijateľné. Hlava štátu reagovala na vznik občianskeho združenia Južanská rada za sebaurčenie, ktorej cieľom je dosiahnuť právo na sebaurčenie Slovákov, Maďarov, Rómov a Nemcov žijúcich na juhu Slovenska.

Rádio Slovensko, 08:00, 17.7.2007

Vyjadrenia, čo sú prekážkou

Vyjadrenia o exkluzivite rímskokatolíckej cirkvi prichádzajú v čase, keď treba odbúravať hranice vytvorené aj na náboženskom základe.

Rád by som v krátkosti reagoval na posledné vyjadrenia katolíckej cirkvi a jej jednotlivých predstaviteľov o exkluzivite rímskokatolíckej cirkvi. Posledný článok Pavla Pakoša, uverejnený v internetovom vydaní SME 12. 7. je len akosi čerešničkou na pomyselné veľkolepej torte demagógie, ktorá sa, žiaľ, opäť dostáva na povrch v období, ktoré naopak vyžaduje od kresťanov úsilie a angažovanosť v procese odbúravania bariér a hraníc, vytvorených na národnom, etnickom či náboženskom základe. Tomu môže pomôcť výhradne vlastný príklad života každého veriaceho človeka, ktorého základom je viera v Krista, nie cirkevná tradícia ani jednotlivé neskoršie, tradíciou ovplyvnené interpretácie učenia Ježiša Nazaretského. Vyjadrené teologickým jazykom protestantských cirkví - Sola gratia, sola fide, sola scriptura, solus Christus. To je základ, vytvárajúci predpoklady pre spásu veriaceho človeka, žiadna iná ľudská inštitúcia to človeku nezabezpečí. To znamená, že konfesiónálne zaradenie veriacich kresťanov nie je a nemá byť prekážkou tohto najvyššieho potrebného revitalizačného

procesu - spájať ľudí celého sveta v kresťanskej láske. Avšak ako vidno, vyjadrenia, ktoré odzneli v posledných dňoch z úst predstaviteľov rímskokatolíckej cirkvi, sú prekážkou tohto procesu. Samozrejme, o tejto otázke by sa dalo obširne diskutovať veľmi dlho a na rôznych fórach, úplne však stačí uvedomiť si zásadnú skutočnosť: ak chceme vravieť o výlučnosti tej či onej kresťanskej cirkvi, tak potom by sme nemali zabúdať, že existuje jediná pravá dokonalá cirkev a tou je cirkev Kristova. Teda cirkev, ktorú systematickí teológovia nazývajú „neviditeľnou“, čo znamená, že primárnym kritériom posudzovania života veriacich ľudí nie je ich konfesiónálna príslušnosť, ale úprimnosť a pravosť ich viery, úprimnosť vo vzťahu k Bohu a svojim blízkym, snaha presadzovať vo svojom živote princípy ľudskosti a tolerance, čo sú aspekty, ktoré dokáže dokonale posúdiť výhradne a jedine Boh sám. A to je najdôležitejšie. Cirkev nie je žiadnym misterijným magickým spoločenstvom. O tom svedčí predovšetkým a v prvom rade život a učenie samého zakladateľa kresťanskej cirkvi - Ježiša Nazaretského.

František Ábel

(teológ a vysokoškolský pedagóg)

SME, 17.7.2007

Zbor biskupov Evanjelickej cirkvi a.v. reaguje na dokument

Zbor biskupov evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku reaguje na dokument pápežskej kongregácie pre náuku viery, ktorý 10. júla zverejnili vo Vatikáne. Podľa nich nie je pozvaním k dialógu, naopak, negatívne ovplyvňuje ekumenický dialóg kresťanských cirkví a vnáša do cirkví ducha rozdelenia a roztržky.

Rádio Regina, 18:00, 17.7.2007

Sviečky suveníry s portrétom pápeža Benedikta XVI.

V Rakúsku sa už objavili sviečky suveníry s portrétom pápeža Benedikta XVI., ktorý má navštíviť krajinu v septembri.

HN, 18.7.2007

Hračka pre veriacich

Americká sieť obchodov Wal-Mart začala skúšobne predávať hračku s podobou Ježiša Krista. Dúfa, že ju deťom kúpia veriaci rodičia.

SME, 19.7.2007

Dalajláma vyhráva nad pápežom

14. dalajláma Tenzin Gyatso je v Nemecku obľúbenejší ako pápež. Vyplýva to z prieskumu, ktorý si dal spraviť týždenník Der Spiegel pred zajtrajšou dalajlámovou návštevou krajiny. Dalajláma (72) je v Nemecku populárny najmä medzi mladými. Ako svoj vzor ho označilo 44 percent opýtaných, zatiaľ čo pápež Benedikt XVI., rodák z Nemecka, získal len 42 percent všetkých sympatií. Rovnako na otázku, ktoré náboženstvo je najmierumilovnejšie, odpovedala väčšina v prospech budhizmu.

Keď dalajláma nechodí po svete, vstáva o štvrtej ráno. Najprv medituje, potom trénuje na bežiacom páse a nakoniec raňajkuje obilnú kašu, pričom sleduje spravodajstvo BBC. Nečudo, že sa takýto kozmopolitný a vcelku moderný duchovný vodca teší obľube na celom svete.

Predchádzajúci pápež Ján Pavol II. sa mu zaiste v mnohých veciach podobal. Tiež veľa cestoval, zaujímal sa o rôzne kultúry aj iné náboženstvá, vstával rovnako skoro a pravidelne plával. V čom je nová hlava katolíckej cirkvi iná? Prečo Benedikt XVI. vo svojej rodnej krajine v súboji s tibetským mníchom ťahá za kratší koniec?

„Benedikt je brilantný mysliteľ, nebojí sa konfliktov a dokáže usmerniť veriacich. Zároveň však ľuďom príliš nedôveruje. Každého hneď vidí ako potenciálneho hriešnika,“ povedal pre Spiegel opäť primas benediktínskeho rádu, Notker Wolf. Pápež je jeho blízkym priateľom.

Dalajláma podľa Wolfa stelesňuje lásku, šťastie a toleranciu, zatiaľ čo pápež vo svojej viere vidí oslobodenie a výkupenie zo zla.

Neprekvapuje ho ani, že ľudia považujú budhizmus za mierumilovnejší ako kresťanstvo. „Prehrešky ako inkvizícia či upalovanie bosoriek sú s kresťanstvom stále spájané, hoci sme ich dávno oľutovali,“ vysvetľuje Wolf. „A katolícka cirkev je inštitúcia. A slovo inštitúcia je v Nemecku automaticky vnímané negatívne.“

(jah)

SME, 18.7.2007

Milióny za zneužitie detí

Katolícka cirkev v Los Angeles sa ospravedlnila za hriechy svojich kňazov. Vyše pol miliardy dolárov zaplatí katolícka cirkev 508 obetiam, ktoré zneužívali jej duchovní.

Rímsko-katolícka cirkev v Los Angeles odškodní vyše päťsto obetí sexuálneho zneužívania v tamojšej diecéze. Ide až o 660 miliónov dolárov. Takú vysokú sumu ešte katolícka cirkev neplatila.

Hoci bude musieť miestna arcidiecéza siahnuť aj na vlastný majetok (Los Angeles Times ho odhadol na štyri miliardy), vždy je to menej, ako by musela cirkev zaplatiť po jednotlivých súdnych procesoch.

V štáte New York v jednom prípade porota rozhodla o vyplatení šesť miliónov jedinej obeti, takto vychádza na jednu obeť 1,3 milióna. Dohodu cirkev dosiahla tesne pred začiatkom procesov, v ktorých sa malo pretriasť zneužívanie detí vyše 220 kňazmi za 70 rokov.

Za cirkev sa včera ospravedlnil losangeleský kardinál Roger Mahony: „Nemalo sa to stať a nikdy viac sa to nestane.“

Príliš neskoro

Aj pápež Benedikt XVI. vlni povedal, že cirkev musí konať. Kritici však tvrdia, že Vatikán v tejto otázke príliš nekoná. Mahony čelil kritike napríklad za prípad kňaza Michaela Bakera.

Ten mohol zostať kňazom aj potom, čo sa mu priznal k zneuží-

vaniu chlapcov. Vystriedal deväť ďalších fár a údajne zneužil ešte 23 chlapcov a dievčat.

Celkovo tak americké diecézy od roku 1950 obetiam vyplatili dve miliardy dolárov.

Kalifornia, kde je najväčšia katolícka komunita v USA, sa pritom zdá najproblematickejšia. Už pred dvomi rokmi okres Orange musel zaplatiť sto miliónov a diecéza v San Diegu radšej oznámila bankrot, než by vyplatila obeť. Od roku 2002 v Kalifornii evidovali tisícky žalôb za zneužívanie detí.

Časť zaplatí cirkev z poisťky zameranej na mimosúdne vyrovnania pre sexuálne zneužívanie. Poisťovníam sa však príliš platiť nechcelo s tým, že Mahony im zamlčoval informácie.

Obete chvália ospravedlnenie aj odškodné, no ich rany im to nezažijú. „Je to pôsobivá suma a ukazuje to veľkú vinu. Ale žalobu som nepodala pre peniaze. Vrátila by som ich, ak by sa mi tak vrátilo detstvo,“ povedala Los Angeles Times jedna z obetí zneužívania Mary Ferrellová.

Denník priniesol aj reportáž o Anthonym Almeidovi, ktorý dúfa, že vyrovnanie mu prinesie aspoň trochu pokoja v duši. Tento požiariak je zneužitím obzvlášť poznačený. Pokúsil sa spáchať samovraždu a dvakrát sa rozviedol.

Braňo Ondrášik
SME, 17.7.2007

Brazíliu za necelý rok postihlo už druhé letecké nešťastie

Brazíliu za necelý rok postihlo už druhé letecké nešťastie, tentokrát však ide o najhoršiu leteckú tragédiu v histórii krajiny. K tragédii došlo na letisku, ktoré sa nachádza v husto obývanej oblasti Sao Paula. Lietadlo zišlo v daždivom počasí z prístávacej dráhy a vrazilo do budovy vlastnej leteckej spoločnosti. Svedkovia hovorili o sérii výbuchov. Ešte aj 4 hodiny po havárii bola budova stále v plameňoch.

Teplota vo vnútri lietadla bola tisíc stupňov, takže šance na prežitie boli prakticky nulové. Nehoda si vyžiadala životy 200 ľudí na palube lietadla a na zemi. Z trosiek lietadla vytiahli zatiaľ zo 176 cestujúcich 62 tiel. Náš rezort diplomacie zatiaľ nemá informácie, že by sa na palube nachádzali slovenskí občania. Pápež Benedikt XVI. oznámil, že sa modlí za obeť nešťastia.

Rádio Hey!, 18:00, 18.7.2007

Staré hriechy vyšli cirkev draho

LOS ANGELES (svk, REUTERS) - Za sexuálne obťažovanie kňazmi zaplatí kalifornská arcidiecéza vysokú cenu. Za „strašný hriech a zločin“ sa obetiam ospravedlnil kardinál Roger Mahony a cirkev im na dôvažok vyplatí 660 miliónov dolárov odškodného. „Niet cesty späť, ako im vrátiť tú nevinnosť, o ktorú ich pripravili. To je jedna vec, ktorú by som si im želal dať. Bohužiaľ, nemôžem,“ kajaľ sa pred veriacimi najvyšší predstaviteľ arcidiecézy v Los Angeles. „Ešte raz sa ospravedlňujem všetkým, ktorí boli obťažovaní. Nemalo sa to stať a už sa to nikdy nestane.“ Čeliac žalobe od vyše päťsto ľudí, losangeleská arcidiecéza súhlasila s mimosúdnym vyrovnaním. Údajným obetiam sexuálneho obťažovania sa podarilo získať najväčšiu sumu, akú kedy musela cirkev zaplatiť po sexuálnych škandáloch. Prvá aféra tohto druhu v USA vyšla najavo v roku 2002 v Bostone. Odvtedy taký problém zasiahol aj ďalšie diecézy, po prehratých procesoch muselo päť z nich vyhlásiť bankrot. Obete však nemôžu počítať s celou sumou, na ktorej sa s arcidiecézou dohodli. Tretina až polovica vysúdeného odškodného pravdepodobne skončí na poplatkoch právnikom. Podľa mnohých však peniaze nedokážu zahojiť rany, ktoré na nich obťažovanie zanechalo. „Oceňujem výšku odškodného, pretože podľa mňa ukazuje trestnú zodpovednosť a vinu katolíckej cirkvi,“ tvrdí napríklad Mary Ferrellová, 59-ročná zdravotná sestra, ktorú obťažovali ako malé dievča v päťdesiatych rokoch. „Odškodné zmení môj život, bude mi finančne ľahšie. Ale nemyslím si, že by to zmiernilo celú moju bolesť a utrpenie.“ Americká katolícka cirkev tak utrpela ďalšiu ranu. Nielenže stále stráca morálny kredit, ale trpí aj finančne. Od prvého škandálu klesá výška príspevkov od veriacich. Aby najväčšia americká arcidiecéza mohla zaplatiť odškodné, bude musieť veľmi skreslať svoje investície. Arcidiecéza pravdepodobne predá niektoré svoje budovy vrátane svojho riaditeľstva v Los Angeles, ako aj niekoľko stredných škôl. Približne 250 miliónov získa od Vatikánu a zvyšok zaplatí z poistného. **PRAVDA, 17.7.2007**

Cirkev podľa Benedikta XVI.

Po nástupe pápeža Benedikta XVI. začala katolícka cirkev postupne meniť svoju tvár. Vatikán potvrdil jej jedinečnosť voči iným kresťanským cirkvám, ktoré označil za chybné. Stalo sa to navyše iba pár dní po tom, čo židovské skupiny vyjadrili sklamanie z pápežovho rozhodnutia oživiť tradičnú latinskú omšu. Aká je cirkev pod pontifikátom Benedikta XVI. v súčasnosti? Aká bude o niekoľko rokov? Zmení sa charakter dialógu medzi cirkvami a náboženstvami? V prvej časti Témy dňa na to odpovedia Daniel Dian, katolícky kňaz, Július Filo, biskup evanjelickej cirkvi a Baruch Mayers, bratislavský rabín.

Protestantov na Slovensku pobúrilo vyhlásenie Vatikánu, ktorý katolícku cirkev označil za jedinú pravú. Evanjelici sa obávajú, že to môže narušiť dialóg a zblížovanie medzi cirkvami. Vatikán oponuje, že dokument bol adresovaný len katolíkom aby im dal odpoveď na viaceré nejasnosti.

Vatikán vyhlásil, že protestanti nemajú cirkev v pravom slova zmysle, pretože im chýbajú základné prvky.

Telefónát: Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska: „Chýba im veľmi podstatná vec a to je eucharistia, kňazská postupnosť.“

Miloš Klátik, generálny biskup ECAV: „Evanjelická cirkev augsburského vyznania nesúhlasí so spochybnením našej cirkvi.“

Ondrej Prostredník, hovorca Eku­menickej rady cirkvi: „Opakovane potvrdzuje vedenie o exkluzivite rímsko-katolíckej cirkvi, čo je z pohľadu iných cirkví znepokojujúce.“

*****

Evanjelickí biskupi tvrdia, že Vatikán sa snaží medzi cirkvami vniesť ducha roztržky.

Telefónát: Miloš Klátik, generálny biskup ECAV: „Sa ešte viac ekumenický dialóg narušil.“

*****

Pravoslávni si myslia, že kresťania by sa mali zamyslieť nad pojmi cirkve a katolicita.

Telefónát: Milan Gerka, tajomník Posvätnéj synody pravoslávnej cirkvi: „Ako to bolo v 1. tisícročí keď východ a západ boli jednotní vo viere.“

*****

Napriek napätej atmosfére majú všetky cirkvi snahu sadnúť si za spoločný stôl.

Telefónát: Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska: „Je dôležité začať rozprávať aj o tom, čo nás rozdeľuje, nielen o tom, čo na prvý pohľad môže spájať.“

Milan Gerka, tajomník Posvätnéj synody pravoslávnej cirkvi: „Veríme, že práve cestou konštruktívneho dialógu budú mnohé teologické otázky vysvetlené.“

Miloš Klátik, generálny biskup ECAV: „My sa budeme snažiť o ekumenický dialóg postavený na vzťahu kresťanských cirkví ako rovnocenných partnerov.“

*****

Snahy o ekumenizmus sa zintenzívnili počas 2. vatikánskeho koncilu v 60. rokoch. **Júlia Pavľuvová, TA3**

Ja som veľmi rád, že svoje miesta v štúdiu TA3 a takisto aj na telefonickú linku zaujali predstavitelia katolíkov, evanjelikov a židov na Slovensku. V štúdiu TA3 vítam Daniela Diana, katolíka. Dobrý večer.

Daniel Dian, katolícky kňaz: „Dobrý večer.“

Na telefonickú linku je pripravený biskup evanjelickej cirkvi Július Filo. Dobrý večer aj vám.

Telefonuje (naživo): Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „Dobrý večer.“

*****

No a last badnudlist, samozrejme rabín Baruch Mayers. Dobrý večer!

Baruch Mayers, bratislavský rabín: „Dobrý večer.“

Začneme otázkou, ktorá bude smerovaná na pána Diana. Prečo bolo pre Josepha Ratzingera pred 7 rokmi, vtedy ešte nosil svoje občianske meno, teraz už pápeža Benedikta XVI., také dôležité tento dokument prijať? V čom je jeho prínos pre katolíkov?

Daniel Dian, katolícky kňaz: „Si myslím, že dokument Dominus Jesus, ktorý zrejme máte na mysli, vyšiel z množstva otázok z celého sveta o postavení katolíckej cirkvi vo veľmi rýchlo meniacich sa podmienkach sveta nielen toho vonkajšieho, ale aj toho cirkevného. No a samozrejme, že kardinál Ratzinger, ktorý viedol kongregáciu pre náuku viery bol poverený tým, aby vypracoval odpovede na otázky, ktoré prichádzajú do Vatikánu, ktoré sa kladú Svätej

stolici, ktoré predkladajú biskupi rôznych častí sveta, zvlášť možno Latinskej Ameriky, kde vieme veľkým problémom napríklad je aj takzvaná teológia oslobodenia, ktorá sa dotýka vzťahu cirkve - marxizmus, no a samozrejme, že nemožno obísť aj pálčivé otázky, ktoré sa tu vynárajú. Po roku 1990 sa zmenili predsa politické pomery, bývalé komunistické štáty získali späť slobodu a nastal slobodný rozvoj náboženstiev. No a dochádzalo k určitým problémom a v rámci vyjasňovania otázok, ktoré nastali práve v súvislosti s tými pohybmi politickými i cirkevnými, bolo treba jednoznačne odpovedať. Tak myslím, že tu niekde treba hľadať dôvod na to vydanie dokumentu Dominus Jesus, no a samozrejme aj toho dokumentu, ktorý svojím spôsobom je doplnkom všetkých predchádzajúcich dokumentov od 2. vatikánskeho koncilu, ktoré cirkev má vo vzťahu k vyjadreniam k svojej identite.“

Vysvetľujete to tak, akoby sa v podstate nič nestalo. Na druhej strane ale máme tu vyjadrenia evanjelikov a protestantov, ktorí naopak toto vnímajú ako možné ohrozenie budúceho dialógu. Koniec koncov na telefonickú linku je pán Július Filo, dobrý večer.

Telefonuje (naživo): Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „Po­zdravujem vás, dobrý večer.“

Pán Filo, čo si myslíte o dokumente, o ktorom hovoril aj pán Dian, ktorý teda vydala Kongregácia pre náuku viery? Ten stanovuje ako jedinú cirkev katolíkov, pričom ostatné cirkvi a komunity, ako napríklad tie protestantské, majú údajne teda podľa tohto dokumentu chyby.

Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „No ja som tiež spolu s mojimi inými veľmi smutný, že takýto dokument bol vydaný a že vedenie katolíckej cirkvi, rímsko-katolíckej cirkvi takýto dokument vydalo. Mám pred sebou napríklad vyjadrenie sva­toluteránskeho zväzu, ktorý vlastne prijíma tieto odpovede na otázky, je tu napísané doslova, so zhrozením a hovorí o smútku a sklamaní a zároveň podčiarkuje to, že tu boli dosiahnuté významné úspechy vo vzťahoch a v zblížovaní môžem povedať v ekumenickom hnutí vôbec. A to, čo mňa prekvapuje je, že to čo vlastne sa v tom

dokumente Dominus Jesus neinterpretovalo priamo vo vzťahu k cirkvám, tam sa nehovorí, že táto cirkev je taká ako ona, len sa tam hovorí o tom, že proste cirkvi majú mať nejaké znaky, teda napríklad asi tú apoštolskú následnosť a tu my tvrdíme, že máme, aj evanjelické cirkvi. My máme tiež následnosť apoštolskú, našich ..., našich kňazov a úplnú eucharistiu, aj to hovoríme, že máme. My tiež veríme, že Kristus je prítomný v sviatostiach. A to sa teraz interpretuje tak, že toto platí naplno len v katolíckej cirkvi a vlastne podľa môjho názoru sa, ja neviem kde to v biblii možno nájsť, ale nikde, biblia také nehovorí, vytvárajú kategórie medzi cirkvami ja neviem tri či viac a to pokladám za naozaj smutné a som tiež tak zhrozený možno povedať, ako to hovorí luteránsky zväz. Teda to všetko nás robí smutnými a napriek tomu verím, že Kristus má svoj plán s nami a túži po tom, aby sme patrili do jednej cirkvi a vlastne patrime do nej, veríme tomu pevne, pretože spolu vyznávame vieru všeobecnú kresťanskú a veríme v trojicu svätú a v božie slovo.“

*****

Skôr než necháme reagovať aj rabína Mayersa, ešte krátka otázka na pána Diana. Naozaj vyzeralo to z vašej interpretácie tak ako keby sa nič nedialo. Tuto vidíme ohrozenie alebo pocit ohrozenia budúceho dialógu. Môžete na to zareagovať?

Daniel Dian, katolícky kňaz: „Tak ja by som zareagoval veľmi jednoznačne, že vlastne tu sa nič nové nepovedalo, vychádza sa z toho, čo povedal 2. vatikánsky koncil, ktorý vo všeobecnosti myslím aj z hľadiska iných kresťanských spoločností, ak to nazveme cirkvami, nebol odsúdený, bol naopak prijatý, veď tam nastal prudký rast v ekuméne a myslím si, že možno skôr treba viac čítať. Ja som svojho času keď bola interpretácia dokumentu Dominus Jesus bol veľmi rád, že veľmi zaujímavovo reagoval otec pána profesora Fila, bývalý košický evanjelický biskup, ktorý nakoniec povedal, že veď tam predsa nič nie je také, čo by mohlo nejakým spôsobom znevážiť protestantské cirkvi alebo iné cirkvi kresťanské a aj kardinál Kasper hovorí, že sa niekedy trochu diví, lebo povedal, že v dokumente evanjelickom ministerio ... nacione je, že katolícke chápanie cirkvi a jej služby nie je protestantom vlastné. Čiže tu v tomto dokumente ide o zadefinovanie katolíckej cirkvi a myslím si, že

keby sme azda pokojnejšie niektoré dokumenty čítali a viackrát a vyvarovali sa nejakých unáhlených vyhlásení, že by sa nám to viacej akosi alebo by nám to viacej prospelo k rozvoju ekumény. Lebo naozaj ja nevidím problém v tom, že ako je zadefinovaná katolícka cirkev. Áno, aj na strane katolíckej cirkvi boli chyby, to si cirkev priznala, Ján Pavol II. bol jedinečný práve v tom, že dokázal uznať chyby vo vzťahu tak k židom, však nakoniec ten dokument šoaha a takisto aj k ostatným cirkvám. Ja si spomínam akú veľkú pompéznosť malo aj vyhlásenie vo vzťahu k Husitskej cirkvi, k Jánovi Husovi. Čiže nevidím dôvod na nejaké také vzrušovanie.“

Skôr teda ako budeme pokračovať v tomto dialógu, spomínali ste aj otca pána Fila, ktorý určite bude chcieť teda reagovať, zapojíme do diskusie aj pána rabína Mayersa. Rabín Mayers, d'alším z krokov pápeža Benedikta XVI. bolo aj vydanie dokumentu o latinskej omši. Tam sa okrem iného veriaci modlia za prestúpenie židov na kresťanskú vieru, možno ma pán Dian potom opraví ak to nehovorím úplne presne, súhlasíte s negatívnym stanoviskom Židovskej ligy proti hanobeniu, ktorá tento dokument odmieta?

Baruch Mayers, bratislavský rabín: „Môj úprimný dojem, snažím sa byť objektívny, ja som skôr naklonený k názoru ako v prvej otázke, že tu nie je niečo nové. Vidím to skôr ako internú liturgickú záležitosť cirkvi. Nehovorím, že sa nemôže dokázať opačne, ale myslím si, že je to nevyhnutné, že v náboženstvách sa nájdu ideové záležitosti, ktoré sú diskutabilné alebo konfliktne alebo neakceptovateľné pre iné náboženstvá, ale ja si myslím, že najkonštruktívnejšie súdiť náboženských predstaviteľov nie je podľa toho čo je napísané v dokumentoch, ale ako konajú. Ja si preto myslím, že podstatné tu nie je a najmä podľa teda reakcie, že to sa nebude používať tá časť, tá teda kontroverzná časť, ale myslím, že po nejakom čase uvidíme či tá očakávaná určitými ľuďmi negatívna reakcia, alebo výsledok bude. Ja dúfam, že nebude.“

Vy sám ste spomínali, že vy na konflikty v podstate nemáte ani čas. Takže neberiete to nejakú až príliš kontroverzne?

Baruch Mayers, bratislavský rabín: „Áno, myslím si, že to celkom hovorím ako svoj názor, to je vec,

ktorá možno keby na to neupozornili, možnože veľa ľudí by o tom nevedelo. Samozrejme pokiaľ by boli veľmi negatívne ... výsledky, vlastne nový model ako ... medzi katolíckmi a židmi a tak ďalej v budúcnosti, to by určite vyvolalo veľkú pozornosť. To sa ešte nestalo, ale z druhej strany bolo by to veľmi tiež naivné sa domnievať, že je stále cieľ cirkvi katolíckej ako získať teda prestup všetkých ľudí, aj židov, tak to vieme dobre a prečo by sme hovorili zrazu, že to sa zmenilo, aj keď považujem za pozitívne také priateľské dohody, podľa ktorých nemá byť aktívna misia so židmi, ale myslím si, že vedia predbežne o tom. Samotný fakt, že tá liturgia sa zverejnila, ešte nie je podľa mňa nejaký signál, že treba sa veľmi báť ďalších negatívnych javov.“

Dovoľte mi teraz, aby som túto diskusiu posunul predsa len trochu ďalej. Otázka pre všetkých, tým pádom súhlasíte s konštatovaním, že Benedikt XVI. sa snaží zmeniť tvár katolíckej cirkvi, ktorú ešte prednedávnom modeloval hlavne Ján Pavol II.?

Daniel Dian, katolícky kňaz: „No ak mám odpovedať na to, tak si myslím, že pokračuje v diele svojho predchodcu. Možno má na niektoré veci iný pohľad, ale celkom iste nie sú to nejaké zmeny radikálneho obratu niekde dozadu. Takisto aj vydanie povolenia slúžiť omše podľa misála, tu by som si dovoľil povedať nie ani tridentského, ale Jána XXIII. Z roku 1962, ako člen Liturgickej komisie Konferencie biskupov Slovenska to hovorím, tu treba vidieť ten obrovský posun. Ten Ján XXIII ako všeobecne prvý pápež veľkej ekumény, ktorý sa obrátil aj na koncile k židom s tými slovami - ja som Jozef, váš brat, tak si myslím, že on bol prvý, ktorý vyhodil tú kontroverznú časť, ktorá možno najviac urážala - modlíme sa aj za neverných židov, na Veľký piatok. Dnes sa modlí katolícka cirkev na Veľký piatok za synov a dcéry toho národa, ktorý si boh v svojej prozreteľnosti vyvolil, aby mu slúžil a to je myslím krásna myšlienka. Svätý Pavol, ktorý, nakoniec nikto nemôže pochybovať, že bol naozaj žid z Tarzu, hovorí - nariaďujem modliť sa za vladárov a kráľov. Čiže tam je výzva modlitby aby tí ľudia prijali aj Krista ako mesiáša. Takže ja v tom nevidím niečo zlé a myslím si ani vonkoncom urážajúce. A keď pápež dáva povolenie, za určitých podmienok. To jeho

motu proprio má určité podmienky. To neznamená, že ja zajtra si zmyslím slúžiť omšu v tej liturgii Jána XXIII., to má svoje podmienky a jednoducho ide tam skôr aj o to, že v 70. rokoch začal taký Marcel Lefebvre odbor voči cirkvi v súvislosti práve s reformou 2. vatikánskeho koncilu a nakoniec to vyústilo do schizmy. No a Benedikt XVI. hľadá spôsob ako aj týchto ľudí späť získať do cirkvi. Čiže aj to povolenie tejto liturgie Jána XXIII. ja nevidím ako nejaký obrat proti niekomu, ale pre niekoho.“

Vy teda vidíte konanie Benedikta XVI. ako pokračovanie v činnosti pápeža Jána Pavla II. Aký je váš názor pán Filo na činnosť Benedikta XVI.? Myslite si, že sa bude snažiť naďalej aj meniť tvár katolíckej cirkvi, tak ako sa zdá, že sa to deje teraz?

Telefonuje (naživo):

Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „Samozrejme na tú otázku mi je ľahko odpovedať. Môj názor je v každom prípade to, že toto najnovšie stanovisko je oproti tomu predchádzajúcemu, ktoré sa nazývalo Dominus Jesus, výrazne povedal by som jasnejšie a odmietavejšie, lebo v tom predchádzajúcom stanovisku nebolo nikde povedané to, čo je povedané v tomto papieri. Tam bolo povedané napríklad to, čo je znakom pravej cirkvi aj tej, ktorá je nie pod autoritou pápeža rímskeho a ktorú katolícka cirkev uznáva ako existujúcu duchovne v spoločenstve a tam bolo povedané, že sú to dva znaky a to je práve apoštolská postupnosť pri kňazstve a pravá teda eucharistia. A tuná ale v piatej otázke odpovedá práve na, či stavia otázku a odpovedá, že prečo koncilové texty a ... dokument ... magisteria nepriznávajú titul cirkev kresťanským spoločenstvám, ktoré vznikli po reformácii v 16. storočí a odpoveď je - pretože podľa katolíckeho učenia nemajú tieto spoločenstvá apoštolskú postupnosť vo sviatosti kňazstva a nemôžu byť teda preto a takisto to ďalšie a preto nemôžu byť podľa katolíckeho učenia nazývané cirkvami vo vlastnom zmysle slova. To nebolo povedané v tom predchádzajúcom dokumente tak ako je to tu povedané a tak vlastne sa celá skupina cirkví označuje, týmto posúva do akejsi tretej triedy za katolícku, pravoslávnu a potom teda k nejakým kresťanským spoločenstvám.“

Takže vy si nemyslíte, že.

Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „A to pokladám za škodu

veľkú, teda ja to vidím ako radikálne nové.“

Vy si teda nemyslíte tak ako pán Dian, že Benedikt XVI. kráča vlastne v šľapajach Jána Pavla II., že je to vlastne pokračovaním toho, čo začal on?

Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „Ja si myslím, že tento, prečo takto konal, to presne nevieme. Sú ľudia, ktorí tvrdia, že to je pokus nejakým spôsobom zjednotiť rímsko-katolícku cirkev alebo katolícku cirkev pod apoštolským stolcom pápeža, ale tie motívy nepoznám, ale v každom prípade si myslím, že tento krok je výrazne nový a veľmi sme z neho smutní a tak ako to aj povedal generálny tajomník svätoluteránskeho zväzu, doktor Ismail ... zhrození týmto vyjadrením a modlíme sa, aby to nemalo zlý vplyv na jednotu cirkvi, za ktorú sa Kristus modlil pred svojím ukrižovaním.“

*****

Rabín Mayers, ako sa vy pozeráte na rolu, ktorú momentálne zastáva Benedikt XVI.? Považujete ho alebo vnímate ho inak ako Jána Pavla II., alebo je ti iba ďalší v rade z katolíckych pápežov?

Baruch Mayers, bratislavský rabín: „To mi pripomína taký vtíp, že vraj v Dubline raz zastavil jedného šoféra policajta. Hovorí - povedzte, vy ste katolík alebo luterán? Že ja som žid. Ale vy ste luteránsky žid alebo katolícky žid? No to je už fakt skoro aj tá prvá otázka, niečo, čo sa veľmi židov netýka. Inak nerád by som keby boli moje reakcie na otázky čo sa týka tej liturgie, že sa nebrali nejakou snahou proste znevažovať židovskú vieru. Samozrejme, že považujeme akýkoľvek názor, že židovská viera tak ako je v tóre, v Starom zákone takzvanom, že je nedokonalá alebo je trebárs nie pravdivá samozrejme, lenže ja mám na to trošku jednoducho taký reálny pohľad, že tie názory existujú, je to práve to, čím sa líšia rôzne náboženstvá a čo sa týka proste existencie spoločenstiev medzi tými skupinami, je skôr ako sa medzi sebou správajú, aké ... dialóg a tak ďalej.“

Takže ako si myslíte, že sa bude chovať nový pápež?

Baruch Mayers, bratislavský rabín: „Ja nevidím veľkú zmenu, ja neverím, že, hovorím teda len svoj názor, možno, že takéto zmeny, ktoré existujú v tých interpretáciách, sú možno pre mňa príliš zarmuco..., ja neviem,

zatiaľ nie sú to pre mňa nejaké veľké zmeny. Boli aj za pôsobenia bývalého pápeža tiež určité, aj keď neboli veľmi až také známe, ale tiež veľmi konzervatívne kroky, tiež čo sa týka dogmy cirkvi a tak ďalej a myslím, že je to, podľa mňa oni sú z rovnakej školy, aj terajší pápež, aj bývalý, je to skôr tiež môj názor.“

Pán Dian, nech sa páči, môžete ešte krátko zareagovať na pána Filo, už len ale uplyva čas, tak.

Daniel Dian, katolícky kňaz: „Tak ja si myslím, že ja by som poukázal na otázku dva, Kristova cirkev je prítomná, účinná v cirkvách a cirkevných spoločenstvách, ktoré ešte nie sú v plnom spoločenstve s katolíckou cirkvou vďaka prvkom posväcovania pravdy, ktoré sa v nej nachádzajú. Čiže nie je to nejaké odsúdenie iných spoločenstiev kresťanských. Nakoniec úplne osobitné je spoločenstvo s ortodoxnými, pravoslávnyimi cirkvami, ktoré sa dokonca nazývajú sesterskými cirkvami partikulárnych katolíckych cirkví, partikulárnych cirkví katolíckych.“

No ale napriek tomu s chybami.

Daniel Dian, katolícky kňaz: „No nie je to tam zadefinované s chybami, že nemá to tú plnú účasť. Katolícka cirkev ináč chápe svoju úlohu, no a nakoniec ja už som citoval, že aj evanjelici nestotožňujú sa s názorom na katolícku cirkev a oni sami nechcú, oni jasne aj hovoria, že keď sú aj ekleziologické stretnutia, vy si zachovajte svoju definíciu, nesnažte sa tú definíciu ináč urobiť. Pravoslávni nech si zachovávajú svoju, protestanti svoju. Čiže asi takto by som to.“

Ďakujem pekne. Ešte veľmi krátko pán Filo, nech sa páči.

Telefonuje (naživo): Július Filo, bývalý generálny biskup ECAV: „Tak sme rôzne cirkvi, ale my veríme, že patríme do jednej všeobecnej svätej cirkvi, ktorá je večná a ktorá je Kristova a ktorú si pán nakoniec zhromaždí ... a to by sa mohlo vyjadriť v tej úcte voči jeden druhému tu na Zemi. To očakávame v ... a ja verím, že také znaky prídu. Tento znak k nim nepatrí určite.“

*****

Pán Filo, srdečná vďaka za to, že ste si našli čas a boli ste účastný v dnešnej Teme dňa. Vďaka aj vám pán Dian, vďaka aj vám rabín Mayers. Daniel Dian, katolícky kňaz: „Ďakujem za pozvanie.“

Peter Bielik, TA3, 18.7.2007

Filozofická fakulta Trnavskej Univerzity realizuje projekt nazvaný Pútnické miesta Slovenska

Filozofická fakulta Trnavskej Univerzity realizuje projekt nazvaný Pútnické miesta Slovenska. Do mapovania najvýznamnejších pútnických miest rímsko-katolíckych, grécko-katolíckych a pravoslávnych veriacich sa zapojili odborníci z oblasti histórie a etnografie z celého Slovenska. Výstupom projektu bude podrobná publikácia venovaná tejto téme.

Publikácia bude obsahovať okrem iných údajov aj architektonické popisy kostolov a zaujímavé etnografické dáta. Etnografka Východoslovenského múzea v Košiciach, Klaudia Bugarová.

„Myslím si, že tento projekt bude skutočne výstupom hodným autorského kolektívu, pretože vyjde kniha, v ktorej si čitateľ nájde históriu a dokumentáciu všetkých najvýznamnejších pútnických miest na Slovensku.“

Časť výsledkov mapovania pútnických miest na Slovensku by mala byť zverejnená už v tomto roku.

Klaudia Bugarová, etnografka Východoslovenského múzea v Košiciach: „V tomto roku by mala vyjsť menšia, taká brožúra, nazvi-

me ju bedeker, ale v budúcnosti za dva, tri roky, keď autorský kolektív dá dohromady skutočne všetky informácie, údaje, mala by vyjsť reprezentatívna publikácia, ja sama viem, že ju majú už okolité národy, myslím si, že Slovákom skutočne jednoducho chýba a jednoducho bude hodnotnou a vzácnou knihou pre poznanie histórie slovenského pútnictva.“

Práca na projekte je obohacujúca aj pre samotných odborníkov, ktorí jednotlivé pútnické miesta navštevujú a priamo na mieste získavajú niektoré podklady do publikácie. Opäť Klaudia Bugarová z Východoslovenského múzea v Košiciach.

Klaudia Bugarová, etnografka Východoslovenského múzea v Košiciach: „Napríklad v Rožňavskej diecéze je jedno nádherné pútnické miesto v tom zmysle, že je situované v neobyčajne peknom prírodnom prostredí, malilinka dedinka Bôrka, dedina malá ale sláva pútnického miesta je veľmi veľká, kedysi tam chodievali tisíce a tisíce pútnikov.“

Mária Čigášová
Rádio Lumen, 17:30, 18.7.2007

Pýchou Trnavy je súbor univerzitných budov

Starobylé mesto Trnava leží uprostred Trnavskej pahorkatiny a je perlou medzi slovenskými mestami. Vznikla pravdepodobne koncom 9. storočia na križovatke obchodných ciest. Prvá písomná zmienka spomína nevelkú trhovú osadu v roku 1211. V roku 1238 získala Trnava ako prvé slovenské mesto privilégium slobodného kráľovského mesta.

Vďaka množstvu výsad sa čoskoro stala obchodným a remeselným centrom. Význam mesta vzrástol v roku 1543, keď sa sem presťahoval ostrihomský arcibiskup. V roku 1653 tu arcibiskup založil univerzitu, ktorá bola dôležitým centrom kultúry a vzdelanosti. Ďalší hospodársky rozvoj priemyslu začal po roku 1846 vznikom menších tovární.

Historické centrum Trnavy je ohradené súvislými časťami mestských hradieb z 13. a 14. storočia.

Hlavnému námestiu dominuje mestská veža z roku 1574. Rad niekoľkých starých meštianskych domov pochádza zo 16. až 17. storočia. Na námestí sa nachádza aj pôsobivá stavba divadla, ktoré bolo postavené v roku 1831. V priľahlej ulici medzi meštianskymi domami upúta pozornosť radnica z roku 1793.

Z početných trnavských kostolov vyniká najmä kostol sv. Mikuláša z roku 1380. Neďaleko neho sa nachádza arcibiskupský palác vybudovaný v roku 1526. Pýchou mesta je súbor univerzitných budov, postavených počas 17. a 18. storočia. Súčasťou tohto komplexu je aj hodnotný univerzitný kostol sv. Jána z roku 1527.

Vďaka architektonickým skvostom historické jadro v roku 1987 vyhlásili za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Branislav Majling
Roľnícke noviny, 20.7.2007

Hniezdo záchrany

Miriám Kalisová: „V dolnokubínskej nemocnici dnes popoludní otvorili Hniezdo záchrany. Na Slovensku je to dvanáste miesto, kam môžu matky odložiť svoje nechcené dieťa.“

Výber nemocnice v Dolnom Kubíne nebol náhodný. Svojou lokalitou dokáže pokryť široký oravský región.

Anna Ghanamová, prezidentka, OZ Šanca pre nechcených: „Vyberáme podľa toho, aby rozmiestnenie hniezd záchrany bolo proporčné na území celého Slovenska a Oravu sme nemali dostatočne pokrytú.“

Uloženie bábätka do inkubátora je pomerne jednoduché.

Ján Strežo, technický námestník riaditeľa NSP Dolný Kubín: „Po troch minútach okamžite ide do priestoru kde je to decko, jak je tam tak ho vezmú.“

Vďaka anonymite môžu oravské hniezdo záchrany využiť matky nechcených detí prakticky od všadiaľ.

Miroslav Ostrihoň, riaditeľ NSP Dolný Kubín: „Môže slúžiť aj pre matku z iného regiónu z hľadiska toho, že ju nikto nepozná.“

Do hniezd na Slovensku zatiaľ odložili 13 detí. V dolnokubínskym oddnes lekári čakajú, kedy ich k inkubátoru privolá poplašný systém.

MUDr. Jana Dudášová, novorodenecké oddelenie NSP Dolný Kubín: „Pre nás to bude úžasný pocit, ak by sme mali takémuto dieťaťku pomôcť.“

Podľa tvorcov projektu je lepšie, ak matka svoje dieťa odloží do hniezda ako by sa ho mala zbaviť inak a s tým nemá problém ani cirkev.

Mons. František Tondra, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „To vyžaduje úcta k životu už akokoľvek to dieťa je na svete, treba sa o neho postarať.“

Od začiatku projektu sa k svojim bábätkám v zákonnej lehote 6 týždňov vrátili celkom tri mamičky, ktoré si to napokon rozmysleli.

Marián Lechan
TV Markíza, 17:00, 19.7.2007